К. Б. 22721

9 788617 227218
ISBN 86-17-04117-X

ОСНОВИ ПРАВНИХ ПОСТУПАКА • УПРАВНИ ПОСТУПАК

СЛАВОЉУБ ПОПОВИЋ
СТЕВАН ЛИЛИЋ

ОСНОВИ ПРАВНИХ ПОСТУПАКА

УПРАВНИ ПОСТУПАК

ЗА II и III РАЗРЕД ПРАВНЕ И БИРОТЕХНИЧКЕ ШКОЛЕ

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА • БЕОГРАД

Др СЛАВОЉУБ ПОПОВИЋ • др СТЕВАН ЛИЛИЋ

ОСНОВИ ПРАВНИХ ПОСТУПАКА
УПРАВНИ ПОСТУПАК

ЗА II И III РАЗРЕД ПРАВНЕ И БИРОТЕХНИЧКЕ ШКОЛЕ

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА ● БЕОГРАД
1995.

Оцењивачка комисија

др Бранислав Марковић, редовни професор Правног факултета у Крагујевцу
Милан Жугић, педагошки саветник у Министарству просвете Републике Србије
Љиљана Радојичић, професор Правне и биротехничке школе „9. мај" у Београду

Уредник

Димитрије Димитријевић

Главни и одговорни уредник

др Петар Пијановић

За издавача

др Добросав Бјелетић, директор

Министарство просвете Републике Србије, решењем број 650-02-026/95-03 од 24. априла 1995. године одобрило је овај уџбеник за издавање и употребу у II и III разреду правне и биротехничке школе.

ISBN 86-17-04117-X

Садржај

Предговор 5

УВОД 6

Правни поступци: појам, значај и врсте . . . 6
1. Појам поступка (процесног) права . . 6
2. Значај поступка 6
3. Врсте поступка (гране процесног права) 7

I ОСНОВИ УПРАВНОГ ПОСТУПКА . . . 8
1. Управни поступак и судски поступак 8
2. Појам, значај и врсте управног поступка 9
3. Настанак и развој прописа о управном поступку 10
4. Обавезност примене ЗУП-а 11
5. Појам управне ствари 12

II ОСНОВНА НАЧЕЛА УПРАВНОГ ПОСТУПКА 13
1. Појам и значај основних начела 13
2. Начело законитости 13
3. Начело материјалне истине 14
4. Заштита права грађана и организација и заштита јавног интереса 14
5. Начело двостепености 15
6. Начело саслушања странке 16
7. Начело слободног оцењивања доказа или начело слободног уверења 16
8. Начело самосталности органа у решавању 17
9. Начело правноснажности решења . . . 17
10. Начело о дужности пружања помоћи неукој странци 18
11. Начело економичности поступка . . . 19
12. Начело о праву на употребу језика народа и припадника националних мањина односно страног језика 19

III НАДЛЕЖОСТ ЗА ВОЂЕЊЕ УПРАВНОГ ПОСТУПКА 21
1. Појам и значај надлежности у управном поступку 21
2. Врсте надлежности 22
3. Сукоб надлежности 23
4. Правна помоћ 23

IV СЛУЖБЕНО ЛИЦЕ ОВЛАШЋЕНО ЗА ВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА И РЕШАВАЊЕ . . 26
1. Појам службеног лица и облици . . . 26
2. Изузеће сужбеног лица 27

V СТРАНКЕ И ЊИХОВО ЗАСТУПАЊЕ . 29
1. Појам странке 29
2. Врсте странака и њихов међусобни однос у поступку 29
3. Страначка способност, процесна способност и страначка легитимација 30
4. Странке са дипломатским имунитетом . 31
5. Заступници странака 32

VI ОПШТЕЊЕ ОРГАНА И СТРАНАКА . . 36
1. Поднесци 36
2. Позивање 37
3. Записници и забелешке на спису . . . 38
4. Разгледање списа и обавештавање о току поступка 40
5. Достављање 41

VII РОКОВИ И ПОВРАЋАЈ У ПРЕЂАШЊЕ СТАЊЕ 44
1. Појам, врсте и рачунање рокова . . . 44
2. Повраћај у пређашње стање 46

VIII ОДРЖАВАЊЕ РЕДА И ТРОШКОВИ УПРАВНОГ ПОСТУПКА 49
1. Одржавање реда 49
2. Трошкови поступка 49

IX ПОКРЕТАЊЕ УПРАВНОГ ПОСТУПКА И ЗАХТЕВИ СТРАНАКА 51
1. Фазе редовног тока управног поступка 51
2. Покретање поступка: службена (официјелна) и страначка (приватна) максима 52
3. Промене у покренутом поступку . . . 53

X ПОСТУПАК ДО ДОНОШЕЊА РЕШЕЊА 57
1. Појам и задаци поступка до доношења решења 57
2. Овлашћења и дужности службеног лица, права и дужности странке у поступку 57
3. Скраћени поступак и посебни испитни поступак 57
4. Претходно (прејудициono) питање . . 60
5. Усмена расправа 62

XI ДОКАЗИВАЊЕ И ДОКАЗНА СРЕДСТВА 65
1. Предмет доказивања: спорне и неспорне чињенице 65

2. Појам и врсте законских претпоставки и неспорне чињенице . . 65
3. Терет и поступак доказивања 66
4. Појам и врсте доказних средстава . . 68

XII РЕШАВАЊЕ И РЕШЕЊЕ 74
1. Појам, значај и форма решења 74
2. Рок за доношење решења и „ћутање администрације" 76
3. Врсте решења 77
4. Закључак 82

XIII ПРАВНА СРЕДСТВА 83
1. Појам и врсте правних средстава у управном поступку 83
2. Жалба 84
3. Органи надлежни за решавање по жалби 84
4. Дејство жалбе 85
5. Рад првостепеног органа по жалби . . 86
6. Решавање другостепеног органа по жалби 87
7. Рок за доношење решења и жалба у случају „ћутања администрације" . . . 90
8. Рок за доношење решења по жалби . 91

XIV ВАНРЕДНА ПРАВНА СРЕДСТВА . . 92
1. Појам и врсте ванредних правних средстава 92
2. Обнова управног поступка 92
3. Мењање и поништавање решења у вези са управним спором 94
4. Захтев за заштиту законитости 95
5. Поништавање и укидање решења донетих у управном поступку по праву надзора 96
6. Укидање и мењање правноснажних решења донетих у управном поступку уз пристанак или по захтеву странке . 97
7. Ванредно укидање извршног решења 98
8. Оглашавање решења ништавим 99
9. Правне последице поништавања и укидања решења 100

XV ИЗВРШЕЊЕ У УПРАВНОМ ПОСТУПКУ 102
1. Појам и врсте извршења 102
2. Обустављање и одлагање извршења . 103
3. Административно извршење ради испуњења обавеза 103
4. Административно извршење ради обезбеђења извршења обавеза 104

XVI ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПАК 106
1. Појам, врсте прекршаја и разликовање прекршаја од других деликата 106
2. Надлежност за прописивање прекршаја . 107
3. Начела прекршајног поступка 107
4. Прекршајне казне и заштитне мере . . 108
5. Услови и посебни случајеви одговорности за прекршаје 109
6. Застарелост гоњења и извршења . . . 111

XVII УПРАВНИ СПОРОВИ 113
1. Појам и врсте судске контроле рада управе 113
2. Појам, врсте и предмет управног спора . 113
3. Странке у управном спору и надлежност за решавање 115
4. Тужба и поступак по тужби 117
5. Правна средства у управном спору . 119
6. Обавезност пресуда донетих у управним споровима 121

ВЕЖБЕ 122
1. Захтев за покретање управног поступка 122
2. Позиви странкама и другим учесницима у поступку 123
3. Пример закључка о изузећу службеног лица 132
4. Пример закључка о спајању више управних ствари у један поступак . . 133
5. Пример записника о усменој расправи . 134
6. Пример решења са свим саставним деловима 136
7. Пример обрасца делимичног решења . 138
8. Пример обрасца допунског решења . 139
9. Пример обрасца негативног решења . 140
10. Пример обрасца позитивног решења . 141
11. Пример обрасца позитивног--оптерећујућег решења 142
12. Пример жалбе на првостепено решење 143
13. Пример жалбе због „ћутања администрације" . . . . . .
14. Пример обрасца другостепеног решења о поништавању првостепеног решења 144
15. Пример обрасца другостепеног решења о одбијању жалбе на првостепено решење 145
16. Пример предлога којим се тражи обнова управног поступка 146
17. Пример обрасца решења по предлогу за обнову поступка 147
18. Пример тужбе за покретање управног спора 148
19. Пример пресуде о уважавању тужбе и поништавању ожалбеног решења . 149
20. Пример замолнице за правну помоћ . 150
21. Пример закључка о накнади трошкова поступка 151
22. Пример закључка о покретању управног поступка по службеној дужности 152
23. Пример решења другостепеног органа-одбацивање неблаговремено изјављене жалбе 153

Литература и правни извори 154

Предговор

I– При обради материје из *Основа управних поступака* аутори су се строго придржавали садржине Наставног програма који је објављен у „Просветном гласнику РС" број 7 од 17. априла 1993. године.

II– Књига *Основи управних поступака– управни поступак* намењена је ученицима II и III разреда правне и биротехничке школе (Образовни профил: правни техничар, техничар обезбеђења, биротехничар, дактилограф, портир). У овој књизи обрађена је у целини материја **основа управног поступка** и у врло кратком обиму и материја **управног спора**.

У вези са материјом **основа управног поступка** обрађена су следећа питања: 1) појам, значај и врсте управног поступка; настанак и развој прописа о управном поступку, појам управне ствари; 2) основна начела у управном поступку; 3) надлежност за вођење управног поступка; 4) службено лице овлашћено за вођење поступка и решавање; 5) странке и њихово заступање; 6) општење органа и странака; 7) рокови и повраћај у пређашње стање; 8) одржавање реда и трошкови управног поступка; 9) покретање управног поступка и захтеви странке; 10) поступак до доношења решења; 11) доказивање и доказна средства; 12) решавање и решење; 13) правна средства; 14) ванредна правна средства; 15) извршење у управном поступку.

Затим, следи текст о прекршајном поступку.

У вези са материјом **управног спора** обрађена су у скраћеном обиму питања која су нужна за разумевање института управног спора, што се види и из чињенице да је за читаво ово поглавље предвиђено само 10 часова наставе.

После излагања појединих наставних јединица наведена су контролна питања, на основу којих ученици могу сазнати главну садржину одговарајуће наставне јединице. После контролних питања дати су укратко задаци и вежбе, при чему се указује на одговарајуће одредбе Закона о општем управном поступку, односно код управног спора на одредбе Закона о управним споровима.

После теоријског излагања материје о општем управном поступку и управном спору, дати су примери за одговарајућу тематску јединицу.

На обради тематских области које се односе на општи управни поступак и управни спор сарађивала је и Јованка Савиншек, адвокат из Београда.

АУТОРИ